

גליון מס' 189

שבת פרשת במדבר תשפ"ה

אומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זי"ע

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

ליששכר נתנאל בן צוער. לזבולן
אליאב בן חלן (א, ח - ט)

בפרשת 'ויחי', בברכות יעקב לבניו, ובפרשת 'וזאת הברכה', בברכת משה לבני ישראל, הקדימה התורה את זבולון ליששכר, ופירש רש"י שם, שזה מפני השותפות שהיתה ביניהם, שזבולון השוכן לחוף ימים יעסוק בסחורה, ויתמוך ביששכר שיושב והוגה בתורה, וכיון שתורתו של יששכר נתמכת ע"י זבולון, לכן הקדימה אותו התורה. א"כ נשאלת השאלה, מדוע בפרשתנו הקדימה התורה את יששכר לזבולון, בשמות הנשיאים, בפקודיהם ובסדר הדגלים, הרי אם חלקו של זבולון בתורת יששכר היא סיבה להקדימו, להיכן נעלמה סיבה זו בפרשתנו? בספר 'טללי אורות' הביא בשם האדמו"ר מסקולען זי"ע תירוץ נפלא, ודאי שמעלת שבט יששכר העמל בתורה, גדולה ממעלת זבולון התומך תורה, כי לא מסתבר שיהיה המסייע גדול מהעושה. ומשום כך, בפרשתנו שהשבטים נמנים עפ"י מעלתם, מנו את יששכר לפני זבולון, כי הם ראשונים במעלה. אבל בפרשת 'ויחי' ובפרשת 'וזאת הברכה' העוסקות בברכות לשבטים, הקדימו את זבולון, כי גורלו של יששכר הנתמך ע"י זבולון, תלוי בברכת זבולון.

פנינים משלחן מלכים

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"

הרב דניס ז"ל (שבסוף ימיו היה גר בפ"ת) זכה ששתי בנותיו התחתנו עם ראשי ישיבת טעלז בזכות אהבת התורה שפיעמה בלבו וכמעשה שהיה. **מרן הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל** כיתת רגליו לבתי נדיבים כדי להתרימם עבור ישיבתו. יום אחד הגיע רבי אלחנן להתרים את הרב דניס. היה זה יום חורפי וגשום ומגפיו של רבי אלחנן התמלאו בבובץ. שקל רבי אלחנן בדעתו יצד יכנס לביתו של הגביר, הרי כשיכנס יטנף בבובץ את כל השטיחים הפרוסים בביתו. הוא נזכר שיש כניסה צדדית לביתו של הגביר, דרך המטבח, ושם אין שטיחים, והחליט להכנס דרך שם. כשראה הרב דניס את רבי אלחנן נכנס למטבח עם מגפיו, הבין מיד למה נכנס דרך המטבח. הוא פנה בתרעומת גלויה לרבי אלחנן ואמר לו: כל השנים אני מחנך את בנותי ששטיחים מקיר אל קיר אינם שווים מאומה, אם התורה הקדושה לא תמצא בין כותלי הבית. אני משנן להם, שעושר וכסף, ממון ותענוגות, אינם שווים כקליפת השום לעומת גדלות בתורה, ורק המסירות ללימוד תורה וקיום המצוות היא הערובה היחידה לאושר הגדול עלי אדמות, והנה מגיע ראש הישיבה - התלונן הרב דניס - וברגע אחד הופך את הקערה על פיה תוך שהוא מוכיח לבנותי כי השטיחים חשובים יותר מערכי התורה, חלילה... לא נתקררה דעתו של הגביר עד שהוסיף ואמר לרבי אלחנן, אני מבקש מראש הישיבה, שיצא מן המטבח, ויכנס שנית דרך הכניסה הראשית ויעבור עם המגפים מלאות הבובץ דרך כל השטיחים היקרים שלי... עם כל אי-הנעימות שבדבר לא עמדה בפני רבי אלחנן ברירה אחרת, הוא נכנס לעיני האשה והבנות, דרך הדלת הראשית וכל השטיחים התמלאו בובץ, תוך שהרב דניס קורן מאושר ומזמינו להיכנס לסלון.. הרב דניס שזכה לעלות ארצה, הוסיף לספר על מעשה זה: אם פעם הייתי שווה משהו, וכל גבירי ארץ היו מכבדים אותי, כיום הזה אין ברשותי פרוטה לפורטה. הבולשביקים גזלו ממני את כל הוני, רק דבר אחד לא יכולו לגזול ממני, והם שני היהלומים הנוצצים שקיבלתי לבנותי, המכהנים כראשי ישיבת טעלז. (חשוקי חמד)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ד

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

ענוה יתירה' \ ספור על רבנו מרן הגאון הגדול רבי דוד חיים שלוש זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו מרן

הגאון הגדול

הרב דוד

חיים שלוש

זצ"ל וזיע"א

(ב' סיון תשע"ו)

מרן הגאון זצ"ל נולד ב' י' טבת ה'תר"ף במרוקו לאביו: ר' יוסף יצחק (אב"ד, רב עדת המערבים בירושלים וכן היה מרבני ישיבת פורת יוסף- יש לציין את סבו ר' דוד ע"ה המכונה 'דוד המלך'). כאשר היה כבן חצי שנה הוריו עלו לארץ. על אביו מסופר, שכאשר היה כבן שנתיים וחצי נטה למות. מכיוון שכל אחיו נפטרו במהלך השנים, ניגש הסב להתפלל וביקש מבורא עולם שיניח לבנו ויקח אותו, ואכן לאחר כשבוע נפטר הסבא ר' דוד ואילו אביו הבריא מחוליו. למד בישיבת 'פורת יוסף' בירושלים. נשלח בשנת ה'תשי"ג ע"י הראשון לציון דאז, הג"ר בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, לשמש כרב הראשי הספרדי של העיר נתניה. תפקיד אותו מילא במשך 63 שנים! עד פטירתו. בשנת ה'תשמ"ג מונה כחבר במועצת הרבנות הראשית לישראל. פרסם למעלה מעשרה ספרים בתחומים הלכתיים ואחרים. ביסס וחיזק את מנהגי עדת מרוקו שהוא נמנה עליה. גאון ובקי עצום בכל מכמני התורה. ענוותן מופלא. לחם את מלחמתה של תורה. שקדן עצום. דבק בבורא בכל ליבו. אהב את ישראל בכל נפשו. נפטר ב' ב' סיון ה'תשע"ו, רבנו חי ופעל כ-96 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

סיפר הרב ר' אלון ארביב הי"ו המשמש כמזכיר הראשי של בית הדין הרבני נתניה וזוכה להוציא עלון שבועי בשם 'אורי וישעי' מעשה - שהיה עד אליו: לפני כשמונה עשרה שנה התבקשתי ע"י ידיד קרוב, שאבוא לאסוף את מורינו הרב זצ"ל מביתו, מאחר שהוא ביקש ממנו לשמש כסנדק לבנו שיחיה. הרב זצ"ל הסכים מיד, ואמר לו את המקום ושעת הברית. לפני שהגעתי לביתו התקשרתי ומיד הרב ענה לי, "כן". אמרתי לו, שאני בא לקחת אותו לברית, שהוא מוזמן אליה. והוא אמר לי: "אני תיכף יורד". רבינו ירד מביתו נכנס לרכב אך פלא היה בעיניי, הרב ללא הטלית שלו, חשבתי לתומי, שיתכן וכבר לקחו את הטלית או שהרב יקח טלית מהאולם. אך כמובן, מחמת כבוד הרב, לא שאלתי על כך, אך שאלתי בנושא הלכתי אחר, ורבינו ענה לי בחריפות ובידיעה מעמיקה, וכל הנסיעה הודיתי לבורא, שסיפק בידי את הזכות לקחת את הצדיק ברכבי, למרות שידעתי שלא אוכל להשתתף בסעודת ברית המילה, שהיא סעודת מצווה, כי אצטרך גם להחזיר את הרב לביתו. כשהגענו לאולם, הייתה שמחה רבה נסוכה על כל המשתתפים, וכל הקהל פרץ בשירה אדירה "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', ומיד התחילו במילה, כל הזמן ידו של הרב לא משה מיד, אך היה דבר מוזר, הרב לא עלה לכיסא אליהו, ומי שעלה היה חמיו של אבי הבן, ואכן הברית נעשתה והרב זצ"ל לא היה סנדק, כמובן, שהרב הוא זה שבירך את הברכות לאחר הברית, ומיד ביקש לחזור לביתו. בדרך שאלתי: "הרי כת"ר היה צריך לשמש כסנדק, מדוע לא ישבתם על הכיסא או שבכלל לא הייתם מטריחים את עצמכם לבוא עד לכאן". השיב לי הרב בעוונה ובחן: "אבי הבן שוחח איתי לפני מספר ימים וביקש, שאסכים להיות הסנדק בעבור בנו, מיד השבתי לו שכן, ובפרט שהברית בצהריים, כך שזה זמן המנוחה ואיני נמצא ברבנות". "אלא שהבוקר הגיע אלי האבא לבית הכנסת, ואמר לי שחמיו כועס מאוד על שנותן את הכיבוד לרב, ולא ייתכן שהוא יפסיד סנדקאות, אך אבי הבן בשלו ואמר שלא ייתכן לבזות את כבוד התורה, כבר הרב הוזמן, והוא לא יכול עכשיו לבטל זאת, כששמע דברים אלו אמר לו חמיו: 'תנסה לשכנע אותו, ואם יסכים מה טוב, ואם לא, אז לא תהיה לי ברירה'. בבוקר, כששמעתי זאת השבתי לו: 'חלילה, חמיד קודם, הוא - צודק, לתת את הסנדקאות לסבא זה דבר טוב, אני מוותר, העיקר שיהיה שלום בית'. אז הקשיתי על הרב זצ"ל: "אז אם כן, מדוע בכל זאת הגיע הרב?", השיב לי: "האבא הזמין אותי והסכמתי להופיע בשמחתו, וכי אני צריך להתנות את הגעתי לברית בכך שאהיה סנדק, ואם לא אז אני פטור מלהופיע? אני ביקשתי לכבד את אבי הבן, שהזמין אותי ותו לא. אין זה קשור כלל ועיקר לגבי הסנדקאות". אציין, ששוחחתי עם אבי הבן לאחר הברית, והוא תיאר לי את העוול ועוגמת הנפש, שעשה לרב זצ"ל, אך הרב ניחם אותו במתק שפתיו וחזר ואמר, שהוא לא מבין, מדוע הוא דואג לכבוד שלו באומרו: "הרי יש ברית והזמנת אותי, אז אני צריך להשתתף!".

(נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים).

'אשר קידשנו במצוותיו'

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" [א, ב].

ה'חידושי הרי"ם' מגור היה אומר שרצה השם יתברך שישראל לא 'יתבטלו ברוב' בין האומות, לכן ציווה למנותם, שהרי הדין הוא ש'דבר שבמניין אפילו באלף לא בטיל'... לאחר שנשמע את הסיפור דלהלן, נבין ונדע שבאמת אין כל קשר בינינו ובין אומות העולם, וגם הגוי ה'משכילי' ביותר לא יצליח להתחקות אחר קדושת העם היהודי, ולא ישיג את קצה-קצה.

הסיפור התרחש בביתה של מחנכת בסמינר, והוא החל עם אשה גויה שהגיעה לאחת השכונות החרדיות בירושלים, ונצפתה כמי שמסתובבת ברחובות השכונה, ועוקבת אחר הליכות התושבים. איש לא ידע מי היא, ולא יזו מטרם הגיעה לשכונה, ובשלב מסוים החלו אף לחשוד בה. במשך כל השבוע היא הסתובבה ברחובות, ובשבת - קודש במיוחד. החל משעה לפני התקדש השבת, ועד צאתה, נראתה האשה הגויה מהלכת במשעוליה של השכונה החרדית, ומי שנתקל בה יכול היה להבחין שמראה-ההוד של שמירת השבת, השביתה ממלאכה, לבושי המלכות של ההורים והילדים המהלכים יחדיו ברוגע ובשלווה, כל זה משפיע עליה בצורה מיוחדת. בשלב מסוים היא הציעה את עצמה לעבודה כעוזרת בביתה של המחנכת הירושלמית, שלא ראתה שום סיבה שלא לקבל אותה לעבודה, אלא שאז התבררו ונודעו הפרטים על סיבת בואה לירושלים, ומה היא בעצם מחפשת כאן. האשה ההיא רכשה התמחות רבה בחקר תולדות העמים. היא התרכזה בעיקר בתולדות האומות האירופאיות, אבל יום אחד אמרו לה שעד שלא תחקור את תולדות עם ישראל, לא עשתה ולא כלום... לשם כך, יעצו לה, כדאי לך להגיע לארץ ישראל, ולשהות בה מספר שבועות, עד שתצליחי לראות את מעלותיו של העם הזה. ומעניין, שהמייעצים האירופאיים אמרו לה שאם היא מחליטה לממש את הצעתם, כדאי שתגיע לאחת השכונות החרדיות, ו'תשב' שם זמן ממושך. 'באף מקום אחר לא תצליחי לזהות את ייחודו של העם היהודי, כמו בשכונה חרדית', אמרו. זו היתה סיבת בואה של האשה לשכונה הירושלמית. אבל כשראתה שהיא לא מצליחה ללמוד את הדברים ביסודיות, החליטה להשכיר את עצמה לעובדת-בית, כדי שתוכל לעקוב יותר מקרוב אחר ההליכות המופלאות. היא סיפרה למחנכת הסמינר על התרשמותה והתפעלותה ממראות-ההוד השבתיים שנפרסו לנגד עיניה, ומה שעשה עליה רושם מיוחד במינו – כך אמרה – הם מלבושי-הצניעות של הילדות, המתחנכות כבר מגיל קטן לשמור על צניעות המלבושים. החוקרת-הגויה המשיכה לעבוד עוד תקופת-מה אצל המחנכת, ולמדה ממנה ומבני-ביתה דברים רבים, עד שהחליטה לשוב לארצה. בהגיעה לשם, הודיעה האשה – שהיתה עשירה מאוד ובעלת-אמצעים – על הסבת-מקצועה, ומחוקרת ידועה ומפורסמת היא הופכת ל... מנהלת בית ספר. היא הכריזה על פתיחתו של בית ספר חדש לבנות, בגילאי ה'יסודי', עם תקנון מיוחד במינו... סעיפי התקנון דיברו על כך שהילדות חייבות להתלבש בצניעות, והתקנון אף ניסה בפרטי-פרטים את אורך המלבושים, וצורתם. סעיף נוסף בתקנון עסק ב'יום השבתון' של התלמידות, שבו אסור להן לבצע מלאכה, והבגדים שהן צריכות ללבוש ביום זה יהיו מכובדים יותר מהימים האחרים. רוב אנשי העיר התייחסו לפרטי התקנון כאל סעיפים תמהוניים, אך כיוון שהמייסדת הציעה, במקביל, תנאים יוקרתיים לתלמידות שתתקבלנה למוסד, רשמו הורים רבים את ילדותיהן לבית ספר זה. המנהלת החדשה הבינה כנראה מראש שאם לא תציע להורים תנאי-יוקרה יוצאים מגדר הרגיל, אין סיכוי שהתלמידות תבואנה לבית ספר כזה, שבו נותנים הוראות מה ללבוש ומה לא... היא הציעה אפוא מגמות בעלות-מוניטין שאינן מצויות במוסדות אחרים, וכל זאת במחיר מוזל במיוחד. לא כל תלמידה התקבלה למוסד החינוכי החדש. מי שלא ראתה את עצמה עומדת בתקנון המחמיר, נפסלה מראש, וגם מי שהתקבלה, ונתפסה כשהיא עוברת על חוקי התקנון, סולקה מיידית מבית הספר. כאשר התלבטה המנהלת כיצד להתנהג בעניין פלוני, היה לה את מי לשאול... היא התקשרה אל המחנכת הירושלמית, ושטחה בפניה את הספק בו היא נמצאת. למדנו מכאן על יכולת-ההשפעה של הנהגה טובה, שגם ללא דיבורים, וללא מעשים מיוחדים, בוחר האדם מן הצד, גם אם הוא גוי, ללכת בדרך הזו, הנראית לו כדרך ישרה וסלולה. ולמדנו שאפילו גויים מתפעלים מהצניעות שלנו! אפילו גויים רוצים לחקות את המלבושים הללו, בהבינם שאלו הם המלבושים המלכותיים ביותר, המכובדים ביותר, והמכבדים את לובשיהם. ואם הגויים כך, מדוע שאנחנו נהיה אחרת, חלילה? מדוע צריכים לפעמים לשכנע את נשות ישראל להתלבש בצניעות, וגם אחרי כל השכנועים, וכולי האי ואולי, עדיין אין רחובותינו נקיים לגמרי, ועדיין רואים שם את אלו שלא החליטו שהצניעות היא כתר המלכות האמיתי! אבל עכשיו אנחנו מגיעים אל נקודה נוספת בסיפור. בית הספר ההוא נסגר לאחר תקופה קצרה... הסיבה לכך היתה פשוטה מאוד. איזה עניין היה לגויים להלביש את בנותיהם בצניעות, רק מפני שהמנהלת דרשה את זה? נכון שהיא -עצמה התפעמה מהמראות הללו בירושלים, אבל הם, הורי התלמידות הגויות, השקועים עד צווארם בדברי טומאה, לא היו מוכנים להלביש את בנותיהן במלבושים כאלה! הם גם לא היו מוכנים לשבות יום אחד בשבוע בגלל 'שגעון' שתקף את המנהלת! הרי בכך הם מפסידים חלק מהפרנסה שלהם! ולכן, גם לאחר הצעות המפתות מצד המנהלת המוסד החינוכי, וה'בונוסים' שקיבלו התלמידות, שלא היו מקבלות באף בית ספר אחר – למרות הכל, נסגר בית הספר, מחוסר תלמידים... הצניעות? – לא בשבילנו, החליטו ההורים והתלמידות. ועכשיו בואו ונחשוב על ערכו ורום-מעלתו של העם היהודי, בניו של הקב"ה, השומרים מזה אלפי שנים על כל הלכות הצניעות, ועל קדושת השבת, ומקיימים את מצוותיו של אביהם שבשמיים, בלי שהבטיחו להם 'הטבות יוקרה' למיניהן, ועושים זאת רק מפני שהשי"ת ציווה! אשר קדשנו במצוותיו!!!!

(ברכי נפשי).